

Inlicht. ten aanzien van eenige informaliteiten, die bij de laatste verkiezingen voor de Tweede Kamer hebben plaats gehad.
Verslag omtrent den toestand van het Kroondomein gedurende het jaar 1867.

(Verslagen der Commissien tot onderzoek).

visscherijen meer gebonden zal zijn, deze niet anders dan in het openbaar zullen verpacht worden.

De Minister van Finantien,

VAN BOSSE.

[42. 2.]

VERSLAG DER COMMISSIE *belast met het onderzoek van de inlichtingen ten aanzien van eenige informaliteiten, die bij de laatste verkiezingen voor de Tweede Kamer hebben plaats gehad; uitgebragt in de zitting van den 16den Junij 1868.*

Uwe Commissie meent zich van het geven van een overzicht van den inhoud der ontvangene inlichtingen te kunnen onthouden. Deze zijn zoo beknopt en precies, dat een uittreksel niet te leveren is, en herhaling zal zeker niet gewenscht worden.

Op het medegedeelde omtrent de bussen van Sleen, Ameland en Schiermonnikoog, Urk, Zandvoort en Velzen, Leerdam en Wildervank, zijn geene opmerkingen te maken.

Tot nieuwe opmerkingen over de verkiezing te Almelo is ook geene aanleiding.

De door de Regering gegeven voorschriften komen doelmatig voor.

De wijze echter waarop het onderzoek naar het voorgevallene te Almelo is ingesteld, heeft bij uwe Commissie aanleiding tot bedenkingen gegeven.

In het rapport der eerstbenoemde Commissie tot onderzoek der geloofsbriefen, uitgebragt in de zitting van 26 Februarij, kwam aan het slot voor:

„Uwe Commissie acht het zeer wenschelijk, dat de aandacht van den Minister van Binnenlandsche Zaken op de medegedeelde informaliteiten worde gevestigd, en heeft mitsdien de eer voor te stellen, dat de Kamer besluite den Minister uit te noodigen tot het instellen van een onderzoek omtrent die feiten, en om van den uitslag van dat onderzoek mededeeling aan de Kamer te willen doen.”

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft dien ten gevolge aan de Kamer medegedeeld, dat hij uit Almelo de ingeleverde stembiljetten heeft opgevraagd, de pakketten waarin die vervat waren heeft doen openen, en naar den inhoud een nauwkeurig onderzoek heeft ingesteld. Hij geeft daaromtrent een relaas in zijne inlichtingen.

Mogt de Minister gemeend hebben tot de opvraging en opening der biljetten aanleiding te hebben gehad of zelfs verplicht te zijn geweest op grond van het verzoek der Kamer, uwe Commissie wil uit dien hoofde iedere aanmerking op die handeling terughouden, maar zij mag daarom toch de opmerking niet verzwijgen, dat onder andere omstandigheden zulks zeer verkeerd zoude zijn en dat tegen herhaling daarvan eene waarschuwendende stem moet worden verheven.

Art. 69 der kieswet luidt: »Het gemeentebestuur bewaart de processen-verbaal en doet afschriften daarvan terstond aanplakken en ter secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nederleggen. Het bewaart de stembriefjes gedurende één jaar en vernietigt ze vervolgens.»

In de Memorie van Toelichting wordt daarover gezegd: »Worden de geopende stembriefjes gedurende een jaar bewaard, de Vergadering, met het onderzoek der geloofsbriefen van den gekozone belast, zal dan voldoende gelegenheid hebben om de briefjes, zoo zij die ter beoordeeling der geldigheid van de keus noodig acht, te onderzoeken. Men mag toch aannemen dat een gekozone binnen het jaar na zijne benoeming zijne geloofsbriefen zal indienen.»

De stembriefjes worden dus alleen bewaard om de Vergadering met het onderzoek der geloofsbriefen belast de gelegenheid te geven om de briefjes, zoo zij dit ter beoordeeling van de geldigheid der keus noodig acht, te onderzoeken.

De bedoeling der wet is dus kennelijk, dat geen ander dan die Vergadering de biljetten kan opvragen en onderzoeken.

En dat behoort ook zoo te zijn, daar anders andere bepalingen der kieswet hare kracht en beteekenis zouden verliezen, en een hoofdbeginsel der wet, het geheim der stemming, grootelijks zou worden benadeeld.

Art. 59 der kieswet bepaalt: »Voor het openen worden de briefjes geteld en met het getal der kiezers, die blijkens de lijsten stemden, vergeleken. De briefjes worden, zoo er verschillende bussen te ledigen zijn, ongeopend ondergemengd.»

De Memorie van Toelichting zegt daaromtrent: »Het onderemengen der briefjes wordt bevolen, opdat niet gezocht en nagegaan zou kunnen worden, welke stemmen in sommige onderkiesdistricten of bepaalde gedeelten der gemeente zijn uitgebragt.»

Kan nu de Regering de briefjes opvragen en doen onderzoeken, dan is dat geheim der stemming niet meer gewaarborgd. Zij zal dan kennis krijgen juist van dat, wat de kieswet verborgen heeft willen houden.

Uwe Commissie veroorlooft zich ten slotte nog eene opmerking, die niet regtstreeks met het vorige zamenhangt. Het is haar gebleken, dat het voor een goed en volledig onderzoek van de geloofsbriefen der gekozone leden nuttig, ja noodig kan zijn, dat bij de Kamer aanwezig is eene tot het laatste oogenblik bijgehouden lijst van al de onderkiesdistricten waarin de verschillende districten verdeeld zijn. Alleen door de vergelijking met zulk eene lijst kan het blijken of de stembussen uit al de onderkiesdistricten bij den voorzitter van het stembureau zijn ter tafel gebragt. Zij stelt daarom voor het verlangen ter kennis van den Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen, dat eene zoodanige lijst steeds aan de Commissien, met het onderzoek der geloofsbriefen belast, moge verstrekt worden.

Uwe Commissie heeft de eer voor te stellen om de ontvangen inlichtingen voor kennisgeving aan te nemen, dit haar Verslag te doen drukken en ronddeelen en daarvan een afschrift te zenden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Aldus vastgesteld door de Commissie, den 15den Junij 1868.

PIJNAPPEL.
 FOKKER.
 BOTS.
 DULLERT.
 DE BRAUW

[35. 4.]

VERSLAG DER COMMISSIE *belast met het onderzoek van het verslag omtrent den toestand van het Kroondomein gedurende het jaar 1867; uitgebragt in de zitting van den 13den Junij 1868.*

Bij besluit uwer Vergadering van 3 Maart jl., is in handen der ondergeteekenden gesteld het jaarlijksch verslag omtrent den toestand van het Kroondomein over 1867, dat naar aanleiding van artt. 10 en 14 der wet van 1 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 43) door den Minister van Finantien bij brief van 28 Februarij 1868 aan de Kamer is medegedeeld. Een staat der vervreemdingen, ruilingen, dadingen, afkopen en beleggingen bij het Kroondomein gedurende het jaar 1867 is aan dat verslag toegevoegd.

Over het algemeen schijnt de toestand der bezittingen van het Kroondomein in het afgelopen jaar stof te hebben gegeven tot tevredenheid. De aanleg der Nieuwe Merwede heeft wel is waar een niet onbelangrijk grondverlies in den Biesbosch veroorzaakt, maar de voortgezette aanleg van den bandijk, welks voltooiing door den administrateur van het Kroondomein met verlangen wordt te gemoet gezien, werd door dezen als een afdoend middel tegen verdere schade beschouwd. De waarde van den polder de Tongplaat is door den bouw van een inlaatsluis met stortbedding vermeerderd. Boschbranden bleven geheel achterwege, en de aanplant der uitgekapte boschperceelen ging geregeld voort; terwijl de gelden, die uit den afkoop van land en tienden waren voortgevloeid, tot een gezamenlijk bedrag van f 18 246,27⁵, ten volle in inschrijvingen op het grootboek der 2½ percents werkelijke schuld zijn belegd.

Ten aanzien van de opbrengst der bezittingen van het Kroondomein schijnt er tegenover gedeeltelijke vermeerdering ook hier